ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้เอาประกันภัยตามคำพิพากษาศาลฎีกา

Some observations about the duties of the assured under the Supreme Court.

*ช.ชยินทร์ เพ็ชญไพศิษฏ์**

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำให้ธุรกิจต่าง ๆ มุ่งเน้นไปในทิศทางที่จะตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ธุรกิจหนึ่งคือธุรกิจประกันชีวิตของผู้สูงอายุ ที่มีการประชาสัมพันธ์มากมายหลายบริษัทว่าไม่ต้องตรวจและไม่ต้องตอบคำถามสุขภาพใด ๆ สมัครง่าย ๆ แค่โทร แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นปรากฏว่า มีการบอกล้างสัญญาประกันชีวิตโดยอ้างว่า สัญญาประกันชีวิตตกเป็นโมฆียะ เนื่องจากผู้เอาประกันภัยปกปิดข้อเท็จจริง โดยรู้อยู่แล้วละเว้นเสียไม่เปิดเผยข้อความจริงซึ่งอาจจะได้จูงใจผู้รับประกันภัยให้เรียกประกันภัยสูงขึ้นอีกหรือบอกปัดไม่ยอมทำสัญญา หรือรู้ว่าข้อความที่แถลงนั้นเป็นความเท็จ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 865 มีผลทำให้ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ไม่ได้รับเงินตามประกันชีวิตตามตนได้มุ่งหวังไว้ ซึ่งการเปิดเผยข้อเท็จจริงตามมาตราดังกล่าวถือว่า เป็นหน้าที่ของผู้เอาประกันภัยจะต้องแจ้งแก่ผู้รับประกันภัยรับทราบในขณะขอเข้าทำสัญญาประกันชีวิต

คำสำคัญ : ผู้เอาประกันภัย ผู้รับประกันภัย ข้อเท็จจริง โมฆียะ การบอกล้าง

Abstract

At this juncture of time, Thailand has entered into an aging and elderly society. Businesses are already increasingly focused on the direction to meet the demands of the elderly population. One example is the life insurance business for the elderly, many of which advertise

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ*

that insurance buyers do not need a previous health screening or check-up and that they do not have to answer to any health pertaining questions. These insurance policies create a no-fuss, just one phone call away, and easy to apply for life insurance scheme. But the problem is that there have been claims to nullify the life insurance. The assured becomes void because policy buyers falsely report their pre-existing health conditions when they enroll into the policy, deliberately ignore and not stating the truth, in order to save on their insurance health coverage. Otherwise, health insurance costs can increase or the insurance can outright refuse the health insurance. And under false pretense from the policy buyer, according to the Civil and Commercial Code Section 865, the assured or the beneficiary will not receive any compensation according to their entitlement.

Keywords : The assured, The insurer, Fact, Voidable, Avoided

บทนำ

สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) หมายถึง สังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปที่อยู่จริงในพื้นที่ต่อประชากรทุกช่วงอายุในพื้นที่เดียวกัน ในอัตราเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 10 ขึ้นไป หรือมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปที่อยู่จริงในพื้นที่ต่อประชากรทุกช่วงอายุในพื้นที่เดียวกัน ในอัตราเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 7 ขึ้นไป

สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) หมายถึง สังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปที่อยู่จริงในพื้นที่ต่อประชากรทุกช่วงอายุในพื้นที่เดียวกัน ในอัตราเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 20 ขึ้นไปหรือมีประชากรอายุ 65 ปี ขึ้นไปที่อยู่จริงในพื้นที่ต่อประชากรทุกช่วงอายุในพื้นที่เดียวกัน ในอัตราเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 14 ขึ้นไป[1]

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) เปิดเผยว่า จากการคาดการณ์ว่าประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี 2564 นั้น ทาง สสช. ได้วิเคราะห์จากฐานข้อมูลจำนวนประชากรของประเทศไทย ปี 2560 ที่ผ่านมาซึ่งพบว่ามีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 67.6 ล้านคน เป็นชาย 33 ล้านคน หญิง 34.6 ล้านคนและมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 11.3 ล้านคน หรือ 16.7% ของจำนวนประชากรทั้งหมด ทั้งนี้สสช.ได้ประเมินว่า ในปี 2564 จะมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป สัดส่วนสูงถึง 20% และในปี 2574 ประเทศไทยจะมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปสูงถึง 28%[2]

---

[1] มูลนิธิพัฒนางานผู้สูงอายุ, *รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุ พ.ศ.2556* (23 เมษายน 2562) มูลนิธิพัฒนางานผู้สูงอายุ <https://fopdev.or.th>.

[2] หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, *อีก 3 ปี สังคมไทยสูงอายุเต็มสูบ* (23 เมษายน 2562) หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ <https://www.thairath.co.th/content>.

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า สังคมไทยในปัจจุบันเข้าสู่สังคมของผู้สูงอายุแล้ว และจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในปี 2564 จึงทำให้ผู้ประกอบการทางธุรกิจหันมาทำธุรกิจเกี่ยวกับผู้สูงอายุมากขึ้น เช่น ธุรกิจประกันชีวิตที่มีการโฆษณาอย่างมากมายในการเข้าทำสัญญาว่าง่ายและไม่ยุ่งยาก “ไม่ต้องตรวจและไม่ต้องตอบคำถามสุขภาพใด ๆ แค่โทรมา” ก็สามารถทำสัญญาประกันชีวิตได้แล้ว แต่ปรากฏว่าหลังจากนั้นผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตมักมีการกล่าวอ้างว่าสัญญาดังกล่าวตกเป็นโมฆียะ เนื่องจากผู้เอาประกันภัยปกปิดข้อเท็จจริง หรือแถลงข้อเท็จจริงอันเป็นเท็จ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 865[3]

ซึ่งมาตราดังกล่าว กฎหมายมีเจตนารมณ์ให้ผู้เอาประกันภัยมีความสุจริตในการเข้าทำสัญญาประกันชีวิต เพราะการเข้าทำสัญญาประกันชีวิตเป็นธุรกิจของการรับเสี่ยงภัย ซึ่งการรับเสี่ยงภัยของผู้รับประกันภัยไม่ใช่จะรับในทุกกรณี แต่จะรับเฉพาะในรายที่ไม่เสี่ยงภัยหรือเสี่ยงภัยน้อยที่สุด โดยพิจารณาถึงเรื่องของสุขภาพ ความเจ็บป่วย ประวัติการรักษาโรคของผู้เอาประกันชีวิต หรือข้อมูลส่วนตัวอื่นๆ ดังนั้นการที่ผู้รับประกันภัยจะทราบว่า การรับประกันชีวิตรายใดเสี่ยงภัยหรือไม่ ก็ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ผู้เอาประกันภัยมีหน้าที่ต้องเปิดเผยเมื่อยื่นคำขอเข้าทำสัญญาประกันชีวิต

ข้อเท็จจริงที่ต้องเปิดเผย คือ ข้อเท็จจริงที่มีผลให้ผู้รับประกันภัยพิจารณาถึงความเสี่ยงภัยว่าจะเรียกเบี้ยประกันภัยสูงขึ้นหรือจะบอกปัดไม่รับทำสัญญา เมื่อทราบถึงข้อเท็จจริงนั้นและต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ผู้เอาประกันชีวิตได้รู้อยู่แล้วในขณะเข้าทำสัญญา หากผู้เอาประกันปิดบังข้อเท็จจริงหรือแจ้งข้อเท็จจริงอันเป็นความเท็จสัญญาประกันชีวิตนั้นตกเป็นโมฆียะ ซึ่งผู้รับประกันภัยมีสิทธิที่จะบอกล้างเพื่อให้ตกเป็นโมฆะมีผลทำให้คู่สัญญากลับคืนสู่ฐานะเดิม ซึ่งจะทำให้ผู้เอาประกันชีวิตจะไม่ได้รับประโยชน์ใด ๆ ตามสัญญาประกันชีวิตเลย ได้แต่เพียงได้รับเบี้ยประกันภัยที่ได้จ่ายไว้ก่อนการบอกล้างโมฆียะคืนเท่านั้น

ศาลฎีกามีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 865 ไว้ดังนี้

1) ผู้เอาประกันภัยต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงให้ผู้รับประกันภัยทราบ ซึ่งต้องเป็นข้อเท็จจริงที่จะมีผลต่อการพิจารณาว่าจะรับประกันชีวิตหรือไม่ โดยอาจเรียกเบี้ยประกันสูงขึ้นหากจะรับประกันชีวิต หรือปฏิเสธไม่รับทำสัญญาประกันชีวิตในรายที่มีความเสี่ยงภัยที่สูง หากไม่ยอมเปิดเผยสัญญาประกันชีวิตตกเป็นโมฆียะ

---

[3] มาตรา 865 ถ้าในเวลาทำสัญญาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยก็ดี หรือในกรณีประกันชีวิต บุคคลอันการใช้เงินย่อมอาศัยความทรงชีพหรือมรณะของเขานั้นก็ดี รู้อยู่แล้วละเว้นเสียไม่เปิดเผยข้อความจริงซึ่งอาจจะได้จูงใจผู้รับประกันภัยให้เรียกเบี้ยประกันภัยสูงขึ้นอีกหรือให้บอกปัดไม่ยอมทำสัญญา หรือว่ารู้อยู่แล้วแถลงข้อความนั้นเป็นความเท็จไซร้ ท่านว่าสัญญานั้นเป็นโมฆียะ

ถ้ามิได้ใช้สิท ธิบอกล้างภายในกำหนดเดือนหนึ่งนับแต่วันที่ผู้รับประกันภัยทราบมูลอันจะบอกล้างได้ก็ดี หรือมิได้ใช้สิทธินั้นภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันทำสัญญาก็ดี ท่านว่าสิทธินั้นเป็นอันระงับสิ้น.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 858/2515 ข้อความจริงที่ผู้เอาประกันชีวิตมีหน้าที่ต้องเปิดเผยนั้นไม่เฉพาะแต่ที่อาจมีผลจูงใจผู้รับประกันภัยให้ถึงกับบอกปัดไม่ยอมรับประกันชีวิตเท่านั้น หากแต่ยังรวมถึงข้อความจริงที่อาจจูงใจผู้รับประกันภัยให้เรียกเบี้ยประกันภัยสูงขึ้น แม้อาจไม่ถึงกับที่จะทำให้ผู้รับประกันภัยปฏิเสธ ไม่ยอมทำสัญญาด้วย ข้อความจริงในระดับความสำคัญทั้งสองประการนี้หากละเว้นไม่เปิดเผยย่อมมีผลให้สัญญาประกันภัยเป็นโมฆียะ ตามมาตรา 865

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 922/2542 ก่อนทำสัญญาประกันชีวิต ท.ได้เคยให้แพทย์ตรวจรักษาร่างกายจากการตรวจร่างกายประกอบกับการเอกซเรย์ปอดแล้ว แพทย์พบว่า ท.น่าจะเป็นวัณโรคปอด จึงได้รักษา ท.ต่อเนื่องกันประมาณ 5 เดือน แล้ว ท.ขาดการติดต่อหลังจากนั้นมาพบแพทย์อีกโดย ท.มีอาการไอ หอบ แพทย์จึงทำการตรวจรักษาและให้ยาไปรับประทาน ดังนี้ การที่ ท.ได้ทำคำขอเอาประกันชีวิตโดยไม่ปรากฏว่า ท.ได้แจ้งว่า เคยเป็นวัณโรคปอดมาก่อน จำเลยจึงไม่ทราบว่า ท.เคยเป็นวัณโรคปอดและตาม ป.พ.พ.มาตรา 865 เป็นหน้าที่ของผู้เอาประกันภัยซึ่งการใช้เงินย่อมอาศัยความทรงชีพหรือมรณะของตนต้องเปิดเผยข้อความจริงให้ผู้รับประกันภัยทราบ การที่ ท. ผู้เอาประกันชีวิตป่วยเป็นวัณโรคปอดซึ่งเป็นโรคร้ายแรงและได้รับการรักษาเกี่ยวกับโรคดังกล่าวเป็นเวลานาน แต่มิได้แจ้งข้อความจริงดังกล่าวให้จำเลยทราบเมื่อขอเอาประกันชีวิต ซึ่งหากจำเลยทราบก็อาจเรียกเบี้ยประกันสูงขึ้นหรือไม่รับประกันชีวิตดังนี้สัญญาประกันชีวิตจึงเป็นโมฆียะ ผู้รับประกันภัยย่อมมีสิทธิที่บอกล้างนิติกรรมดังกล่าวได้ โดยมิต้องคำนึงว่าผู้เอาประกันภัยจะถึงแก่ความตายหรือไม่ หรือตายด้วยเหตุใดเมื่อจำเลยบอกล้างสัญญาประกันชีวิตอันเป็นโมฆียะต่อโจทก์ซึ่งเป็นผู้รับประโยชน์ตามสัญญาแล้ว จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดใช้เงินให้โจทก์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8082/2542 แบบฟอร์มคำขอเอาประกันชีวิตข้อ 17 ถึง ข้อ 22 เป็นข้อความที่ถามไว้เป็นข้อย่อยเกี่ยวกับสุขภาพของผู้เอาประกันชีวิต เช่น มีความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจบ้างหรือไม่ ในระหว่าง 5 ปี ที่ผ่านมาเคยเจ็บป่วย เคยได้รับการผ่าตัด เคยรับการรักษาในสถานพยาบาล ถ้าเคยโปรดแจ้งรายละเอียด แบบฟอร์มที่มีข้อความเช่นนี้ตัวแทนจำเลย ผู้มาติดต่อขอเอาประกันชีวิตไม่จำเป็นต้องสอบถามตามข้อความที่ระบุไว้ แต่เป็นที่เชื่อได้ว่าผู้เอาประกันชีวิตจะต้องอ่านก่อน และปรากฏว่าโจทก์มีอาชีพค้าขายและมีฐานะเป็นเจ้าของกิจการย่อมต้องรอบคอบ เมื่อโจทก์อ่านข้อความเหล่านี้แล้ว แต่กลับเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในข้อ 23 ซึ่งระบุว่า ถ้าคำตอบในเรื่องสุขภาพเป็นคำตอบรับ เช่นเคยได้รับการผ่าตัด หรือเข้ารักษาตัวในสถานพยาบาล จะต้องอธิบายรายละเอียดไว้ด้วย ข้อความเหล่านี้มีอยู่ก่อนโจทก์ลงชื่อในคำขอเอาประกันชีวิต หาใช่ตัวแทนจำเลยกรอกข้อความดังกล่าวภายหลังไม่ เมื่อโจทก์ไม่แจ้ง ก็ถือได้ว่าโจทก์มีเจตนาปกปิดไม่แจ้งความจริงตามหน้าที่ที่ต้องชี้แจงแสดงข้อบกพร่องของผู้เอาประกันชีวิต ซึ่งผู้รับประกันภัยอาจบอกปัด ไม่ยอมทำสัญญาประกันชีวิตให้ผู้รับประกันภัยทราบตาม ป.พ.พ.

มาตรา 865 วรรคหนึ่ง หน้าที่นี้มีน้ำหนักในการแสดงความสุจริตมากกว่าหน้าที่ของผู้รับประกันภัยตาม ป.พ.พ. มาตรา 866 ที่จะต้องใช้ความระมัดระวังในการรับรู้ข้อความจริง โดยผู้รับประกันภัยพึงใช้ความระมัดระวังอย่างคนธรรมดาเช่นวิญญูชนทั่วไปก็พอแล้ว สัญญาประกันชีวิตดังกล่าวจึงตกเป็นโมฆียะ จำเลยย่อมมีสิทธิบอกล้างได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 865

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2792/2546 ใบคำขอเอาประกันชีวิต พ. แจ้งว่าไม่เคยรับการตรวจสุขภาพหรือการตรวจเพื่อวินิจฉัยโรค ไม่เคยเจ็บป่วย ไม่เคยรับการรักษาในสถานพยาบาล ไม่เคยเป็นหรือรับการรักษาโรคเกี่ยวกับตาหูคอจมูกไม่เคยเป็นโรคหืดหอบหรือโรคเกี่ยวกับปอดหรือระบบหายใจ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า วันที่ 19 กันยายน 2538 พ. เข้ารับการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาล เพราะพยายามฆ่าตัวตาย วันที่ 27 สิงหาคม 2539 เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลด้วยโรคไซนัสอักเสบติดเชื้อ เดือนตุลาคม 2539 เป็นต้นมาเข้ารับการตรวจรักษาที่โรงพยาบาลหลายครั้งด้วยอาการหลอดลมอักเสบ กระดูกอ่อนซี่โครงอักเสบ ปวดศีรษะ ไอ เจ็บคอ อ่อนเพลีย กินอาหารไม่ได้เดือนธันวาคม 2539 แพทย์ตรวจพบว่าเป็นโรคเอดส์หรือภูมิคุ้มกันบกพร่อง ดังนั้น พ. จึงแจ้งข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดความจริงต่อจำเลย ซึ่งถือว่าเป็นข้อสาระสำคัญ สัญญาประกันชีวิตจึงเป็นโมฆียะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 865 วรรคหนึ่ง เป็นหน้าที่โดยตรงที่ผู้เอาประกันภัยต้องแจ้งข้อเท็จจริงตามที่ผู้รับประกันภัยจำเลยต้องการทราบและกำหนดไว้ การให้แพทย์ตรวจผู้เอาประกันภัยหรือไม่เป็นดุลพินิจของผู้รับประกันภัยเมื่อผู้เอาประกันภัยปกปิดความจริง แถลงข้อความเป็นเท็จเสียแล้วโจทก์จึงไม่อาจอ้างได้ว่าจำเลยไม่ได้ให้แพทย์ตรวจร่างกายผู้เอาประกันภัยถือว่าประมาทและไม่ทำให้สัญญาประกันชีวิตเป็นโมฆียะ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2216/2558 ขณะผู้ตายยื่นคำขอทำสัญญาประกันชีวิตกับจำเลยผู้ตายทราบอยู่แล้วว่าตนเข้ารับการตรวจรักษาและ/หรือปรึกษาปัญหาสุขภาพในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาก่อนหน้ามาขอทำประกันชีวิตกับจำเลยแต่ละเว้นเสียไม่เปิดเผยข้อความจริงเพราะอาจทำให้จำเลยบอกปัดไม่รับทำสัญญาประกันชีวิตให้แก่ตน สัญญาประกันชีวิตตามกรมธรรม์ประกันภัยตกเป็นโมฆียะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 865 จำเลยมีสิทธิบอกล้างสัญญาประกันชีวิตได้ เมื่อจำเลยใช้สิทธิบอกล้างสัญญาแก่โจทก์ทั้งสองในฐานะผู้รับประโยชน์สัญญาประกัน

2) ช่วงเวลาในการเปิดเผยข้อเท็จจริงของผู้เอาประกันภัย มิได้สิ้นสุดลงเพียงในวันยื่นคำเสนอขอเอาประกันชีวิตโดยกรอกคำตอบลงในแบบคำขอเท่านั้น แต่ยังคงมีอยู่เรื่อยไปจนถึงเวลาที่ผู้รับประกันภัยสนองตอบรับจนเกิดเป็นสัญญาขึ้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 68/2516 หน้าที่เปิดเผยข้อความจริงของผู้เอาประกัน มิได้สิ้นสุดลงเพียงในวันยื่นคำเสนอขอเอาประกันภัยโดยกรอกคำตอบลงในแบบคำขอเท่านั้น แต่ยังคงมีอยู่

เรื่อยไปจนถึงเวลาที่ผู้รับประกันภัยสนองตอบรับจนเกิดเป็นสัญญาขึ้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2447/2516 การประกันชีวิตที่ผู้รับประกันภัยมีสิทธิบอกล้างได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 865 นั้น จะต้องเป็นการปกปิดความจริงหรือแถลงความเท็จในข้อสาระสำคัญเฉพาะในเวลาเข้าทำสัญญาประกันชีวิตเท่านั้น

แม้ผู้ขอประกันชีวิตจะปกปิดหรือแถลงเท็จเกี่ยวกับฐานะอันแท้จริง หากผู้รับประกันภัยควรจะได้รู้เท่าทันถึงฐานะของบุคคลนั้น โดยใช้ความระมัดระวังสอดส่องเยี่ยงวิญญูชนแล้ว สัญญาประกันชีวิตนั้นก็เป็นอันสมบูรณ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 866 ผู้รับประกันภัยหามีสิทธิบอกล้างไม่ ไม่มีกฎหมายบทใดจำกัดสิทธิผู้เอาประกันภัยว่าจะระบุใครเป็นผู้รับประโยชน์ไม่ได้บ้าง แม้บุคคลภายนอกที่ไม่ใช่ญาติของผู้เอาประกันภัยก็อาจถูกระบุเป็นผู้รับประโยชน์ได้ ผู้เอาประกันชีวิตถูกคนร้ายยิงตาย โดยไม่ปรากฏว่าคนร้ายเป็นใคร ถือว่าเป็นการเสียชีวิตโดยอุบัติเหตุ

3) ผู้เอาประกันภัยต้องแจ้งข้อเท็จจริงต่อผู้รับประกันภัยให้รับทราบ คือ ข้อเท็จจริงที่ผู้เอาประกันภัยรู้อยู่แล้วว่าจะเป็นเหตุจูงใจให้ผู้ประกันภัยเรียกเบี้ยประกันภัยสูงขึ้นอีก หรือจะให้บอกปัดไม่ยอมทำสัญญา แต่หากว่าไม่มีความเสี่ยงภัย ผู้เอาประกันภัยไม่จำเป็นต้องแจ้งต่อผู้รับประกันภัยทราบก็ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1675/2500 การปกปิดข้อความจริงในเรื่องอาชีพของผู้เอาประกันชีวิตในเรื่องการชำระเบี้ยประกันของผู้เอาประกัน หรือแม้ในเรื่องที่ผู้เอาประกันชีวิตได้เอาประกันชีวิตไว้ก่อนแล้ว ถือว่าเป็นการปกปิดข้อความจริงอันเป็นสาระสำคัญ ซึ่งถ้าบริษัทรับประกันชีวิตทราบความจริงแล้วย่อมจะบอกปัดไม่รับประกันสัญญาประกันชีวิตเช่นว่านี้เป็นโมฆียะ

การบอกล้างโมฆียะกรรมดังกล่าวกฎหมายไม่ได้บังคับว่าให้บอกล้างกับผู้เอาประกันโดยตรง เมื่อบริษัทผู้รับประกันทราบถึงมูลอันจะบอกล้างได้ ก็ย่อมบอกล้างแก่ผู้ซึ่งจะได้รับประโยชน์ในการประกันจากบริษัทผู้รับประกันได้.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 49/2501 ผู้เอาประกันชีวิตรู้อยู่แล้วว่าตนป่วยเป็นโรคไตอักเสบเรื้อรังอยู่ และมีสุขภาพไม่สมบูรณ์ แต่กลับรับรองว่าตนไม่มีโรคและสุขภาพสมบูรณ์ ถือว่าการประกันชีวิตเป็นโมฆียะ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 715/2513 โรคไส้เลื่อนมิใช่เป็นโรคอันตรายร้ายแรง เมื่อผ่าตัดแล้วอาจหายไปได้ การที่ผู้เอาประกันภัยมิได้แจ้งเรื่องเคยเป็นโรคนี้ และได้รับการผ่าตัดมาก่อน ยังไม่ถึงขนาดจะทำให้สัญญาประกันภัยตกเป็นโมฆียะ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1277/2524 การที่ผู้เอาประกันภัยละเว้นไม่เปิดเผยข้อความจริงอันจะทำให้สัญญาประกันภัยตกเป็นโมฆียะตาม ป.พ.พ.มาตรา 865 นั้น ต้องเป็นข้อความซึ่งผู้เอาประกันภัยรู้อยู่แล้วว่าจะเป็นเหตุจูงใจให้ผู้ประกันภัย

เรียกเบี้ยประกันภัยสูงขึ้นอีกหรือให้บอกปัดไม่ยอมทำสัญญา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3428-3429/2529 ข้อความจริงตามคำขอเอาประกันชีวิตที่เกี่ยวกับรายได้และความสามารถในการหารายได้ของผู้เอาประกันตลอดจนข้อที่ผู้เอาประกันเคยถูกบริษัทประกันชีวิตอื่นปฏิเสธหรือลดจำนวนเงินขอเอาประกันถือว่าเป็นข้อความจริงอันเป็นสาระสำคัญที่ผู้เอาประกันจะต้องเปิดเผยให้บริษัททราบเพราะอาจจะจูงใจให้บริษัทเรียกเก็บเบี้ยประกันสูงขึ้นหรือบอกปัดไม่ยอมทำสัญญาได้เมื่อผู้เอาประกันไม่เปิดเผยข้อความจริงดังกล่าวในเวลาทำสัญญาสัญญานั้นย่อมตกเป็นโมฆียะตามป.พ.พ.มาตรา 865 และเมื่อบริษัทได้บอกล้างภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดแล้วสัญญาย่อมตกเป็นโมฆะบริษัทไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาดังกล่าว.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7176/2539 สาระสำคัญของ ป.พ.พ.มาตรา 865 อยู่ที่ว่า ถ้าผู้เอาประกันภัยรู้อยู่แล้วละเว้นไม่เปิดเผยข้อความจริงซึ่งอาจจูงใจให้ผู้รับประกันภัยเรียกเบี้ยประกันภัยสูงขึ้น หรือบอกปัดไม่ยอมทำสัญญา สัญญาประกันชีวิตจึงจะตกเป็นโมฆียะ การที่ผู้ตายมิได้แจ้งเรื่องเคยเข้ารับการตรวจรักษาในโรงพยาบาลและคลินิกเกี่ยวกับกามโรคหนองในเทียม และซิฟิลิสให้จำเลยทราบ ยังไม่ถึงขนาดที่จะอนุมานได้ว่าถ้าได้แจ้งเช่นนั้นจะทำให้จำเลยบอกปัดไม่รับประกันชีวิตหรือเรียกเบี้ยประกันภัยให้สูงขึ้น อันจะทำให้สัญญาประกันชีวิตที่ทำไว้เป็นโมฆียะตามบทมาตรานี้

4) ผู้เอาประกันภัยปกปิดข้อเท็จจริงด้วยโรคหนึ่งที่มีผลทำให้สัญญาประกันชีวิตตกเป็นโมฆียะไปแล้ว แต่ปรากฏว่าผู้เอาประกันภัยถึงแก่ความตายด้วยโรคอื่นหรืออุบัติเหตุ ก็ไม่ทำให้ผลของสัญญาซึ่งเป็นโมฆียะไปแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1218/2519 บริษัทจำเลยถือว่า โรคความดันโลหิตสูงเป็นอันตรายร้ายแรงที่จะไม่รับประกันชีวิต แต่ผู้เอาประกันให้ถ้อยคำต่อบริษัทจำเลยว่า ไม่เคยป่วยด้วยโรคเช่นว่านั้น สัญญาประกันชีวิตเป็นโมฆียะ โดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้เอาประกันตายด้วยโรคนั้นหรือไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5793/2531 ปกปิดเรื่องโรคมะเร็ง สัญญาเป็นโมฆียะ แม้ต่อมาจะปรากฏว่าผู้เอาประกันชีวิตถึงแก่ความตายด้วยโรคอื่นหรืออุบัติเหตุ ก็ไม่ทำให้ผลของสัญญาซึ่งเป็นโมฆียะไปแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปอย่างใด

5) การบอกล้างสัญญาประกันชีวิตที่ตกเป็นโมฆียะโดยผู้รับประกันภัย บอกล้างได้ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 865 วรรคสอง บัญญัติว่า “ถ้ามิได้ใช้สิทธิบอกล้างภายในกำหนดเดือนหนึ่งนับแต่วันที่ผู้รับประกันภัยทราบมูลอันจะบอกล้างได้ก็ดี หรือมิได้ใช้สิทธินั้นภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันทำสัญญาก็ดี ท่านว่าสิทธินั้นเป็นอันระงับสิ้นไป” กรณีที่ผู้รับประกันภัยไม่ใช้สิทธิบอกล้างภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด สิทธิในการบอกล้างหมดสิ้นไป ผู้รับประกันภัยต้องรับผิดชดใช้เงินตามสัญญาประกันชีวิต

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1785/2538 จำเลยทราบว่า ผู้ตายเป็นมะเร็ง ภายหลังจากทำสัญญาประกันชีวิตมิใช่เป็นก่อนหรือขณะทำสัญญา กรณียังไม่ทราบมูลที่จะบอกล้าง กำหนดระยะเวลาบอกล้างหนึ่งเดือนตามตรา 865 วรรคสอง จึงยังไม่เริ่มนับ ต่อมาจำเลยได้รับรายงานในวันที่ 3 ธันวาคม 2528 ว่า ผู้ตายน่าจะเป็นมะเร็งมาก่อนทำสัญญาแต่ปกปิดไว้ จึงเป็นการทราบมูลอันจะบอกล้างได้แล้ว เมื่อจำเลยมีหนังสือบอกล้างโมฆียะกรรมไปยังโจทก์ ในวันที่ 23 และ 24 ธันวาคม 2528 จึงเป็นการใช้สิทธิบอกล้างภายในกำหนดหนึ่งเดือนตามมาตรา 865 วรรคสองแล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6032/2539 โรงพยาบาลอุดรธานีได้ถ่ายสำเนาประวัติการรักษาตัวของ บ. มอบให้ ก. และ ก.ได้รายงานแจ้งไปยังสำนักงานใหญ่ของจำเลยที่ 1 เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2533 ซึ่งตามรายงานดังกล่าวระบุว่า จากการตรวจสอบเชื่อได้ว่า บ. มีสุขภาพไม่สมบูรณ์ก่อนทำประกันอย่างแน่นอนและป่วยเป็นมะเร็ง ทั้งตามหนังสือบอกล้างสัญญาประกันชีวิตจำเลยที่ 1 อ้างว่าแพทย์เคยวินิจฉัยว่า บ.ป่วยเป็นโรคมะเร็งของท่อน้ำดี จำเลยที่ 1 ย่อมมีเหตุควรรู้ได้แล้วว่า บ. เคยป่วยเป็นโรคมะเร็งและเคยได้รับการตรวจรักษามาแล้ว แต่ บ. ปกปิดความจริงดังกล่าว ฉะนั้นจึงฟังได้ว่า จำเลยที่ 1 ได้รู้มูลเหตุที่จะบอกล้างสัญญาประกันชีวิตตั้งแต่วันที่ 16 พฤศจิกายน 2533 ที่จำเลยที่ 1 ได้รับรายงานของ ก. แล้ว การที่จำเลยที่ 1 บอกล้างสัญญาประกันชีวิตในวันที่ 19 มิถุนายน 2534 จึงเกิน 1 เดือน นับแต่วันที่จำเลยที่ 1 รู้มูลเหตุที่จะบอกล้างได้ จำเลยที่ 1 จึงต้องแพ้คดีตามคำท้า

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3682/2545 โจทก์กรอกคำตอบในใบคำขอเอาประกันชีวิตโจทก์ว่าไม่เคยเป็นหรือทราบว่าเป็นหรือเคยได้รับคำแนะนำหรือการรักษาโรคมะเร็งเนื้องอกตุ่มเนื้อหรืออวัยวะใด ๆ ที่งอกหรือโตขึ้นผิดปกติ ไม่เคยมีอาการผิดปกติที่เต้านมมาก่อน แต่ปรากฏว่าโจทก์เคยเข้าโรงพยาบาลด้วยอาการปวดบริเวณเต้านม ซึ่งแพทย์ตรวจพบว่ามีก้อนเนื้อที่เต้านมด้านซ้ายเมื่อโจทก์ทราบแล้ว แต่โจทก์มิได้แจ้งให้จำเลยทราบซึ่งหากจำเลยทราบอาจเรียกเบี้ยประกันให้สูงขึ้นหรือไม่รับประกันชีวิต การกระทำของโจทก์มีผลให้สัญญาประกันชีวิตและสัญญาพิเศษเพิ่มเติมตกเป็นโมฆียะ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 865 วรรคหนึ่ง

จำเลยได้ทราบถึงข้อเท็จจริงที่โจทก์ปกปิดไว้อันเป็นมูลที่จำเลยจะบอกล้างโมฆียะกรรมได้อย่างเร็วที่สุดเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2538 เมื่อโจทก์เรียกค่ารักษาพยาบาลจากจำเลย จำเลยปฏิเสธไม่จ่ายเงินให้เพราะโจทก์ปิดบังการป่วยเป็นโรคของโจทก์ก่อนที่จะทำสัญญาประกันภัย ต่อมาวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2538 โจทก์ทำบันทึกต่อนายทะเบียนกรมการประกันภัย ระบุว่าโจทก์ไปยื่นเรื่องเบิกค่ารักษาพยาบาลเป็นค่ารักษาการผ่าตัด แต่จำเลยปฏิเสธการจ่าย ต่อจากนั้นจำเลยมีหนังสือบอกล้างโมฆียะกรรมลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2538 ไปยังจำเลย จึงเป็นการใช้สิทธิบอกล้างภายในกำหนดหนึ่งเดือนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 865 วรรคสอง สัญญาประกันชีวิตในส่วนสัญญาเพิ่มเติมพิเศษซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาประกันชีวิต ในส่วนการรักษา

ก้อนเนื้อที่เต้านมข้างซ้ายระหว่างโจทก์กับจำเลยย่อมเป็นโมฆะ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8612/2550 แม้ ป.พ.พ. มาตรา 865 วรรคสอง จะให้สิทธิผู้รับประกันภัยบอกล้างโมฆียะกรรมได้แต่สัญญาประกันชีวิตเป็นนิติกรรมสองฝ่าย การบอกล้างโมฆียะกรรมต้องแสดงเจตนาแก่คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นบุคคลที่มีตัวกำหนดได้แน่นอนตาม ป.พ.พ. มาตรา 178 เมื่อจำเลยต้องการบอกล้างโมฆียะกรรมสัญญาประกันชีวิตย่อมต้องแสดงเจตนาแก่โจทก์ทั้งสามผู้รับประโยชน์ ซึ่งเป็นคู่กรณีอีกฝ่าย มิใช่เพียงแสดงหลักฐานฝ่ายเดียวว่าตนได้ใช้สิทธิบอกล้างแล้ว การแสดงเจตนาที่กระทำต่อบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้า ให้ถือว่ามีผลนับแต่เวลาที่การแสดงเจตนานั้นไปถึงผู้รับ การแสดงเจตนาตาม ป.พ.พ. มาตรา 169 คดีนี้จำเลยมีหนังสือบอกล้างโมฆียะกรรมไปถึงโจทก์ทั้งสามที่จังหวัดพิจิตรทางไปรษณีย์ อันเป็นการแสดงเจตนาแก่บุคคลผู้อยู่ห่างโดยระยะทาง การบอกล้างโมฆียะกรรมย่อมมีผลนับแต่เวลาที่หนังสือไปถึงโจทก์ทั้งสาม เมื่อนับจากวันที่จำเลยทราบมูลอันจะบอกล้างได้ ในวันที่ 6 สิงหาคม 2540 ถึงวันที่การแสดงเจตนาบอกล้างโมฆียะกรรมมีผลในวันที่ 7 หรือ 8 กันยายน 2540 จึงพ้นกำหนด 1 เดือน นับแต่วันที่จำเลยทราบมูลอันจะบอกล้างโมฆียะกรรมนั้น การบอกล้างโมฆียะกรรมของจำเลยจึงไม่ชอบ ถือไม่ได้ว่าจำเลยใช้สิทธิบอกล้างสัญญาประกันชีวิตดังกล่าวตาม ป.พ.พ. มาตรา 865 วรรคสอง จำเลยต้องรับผิดใช้เงินตามสัญญาประกันชีวิตให้โจทก์ทั้งสาม

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6711/2553 โจทก์บรรยายฟ้องให้จำเลยรับผิดต่อโจทก์ในฐานะผู้รับประโยชน์จากการถึงแก่ความตายของ ก. ซึ่งประกันชีวิตไว้ต่อจำเลย จำเลยให้การรับว่าได้รับประกันชีวิต ก. แต่ยกข้อต่อสู้ว่านิติกรรมเป็นโมฆียะและได้บอกล้างแล้ว ขอให้ยกฟ้อง ดังนี้ ที่ศาลชั้นต้นกำหนดประเด็นข้อพิพาทว่าจำเลยจะต้องรับผิดต่อโจทก์ตามกรมธรรม์ประกันชีวิตตามฟ้องหรือไม่ เพียงใด และให้จำเลยมีภาระการพิสูจน์ จึงเป็นการกำหนดประเด็นข้อพิพาทที่ถูกต้องตามกฎหมาย จำเลยมีหน้าที่ต้องพิสูจน์ข้อยกเว้นความรับผิดตามกรมธรรม์ประกันชีวิต คือ ก. ปกปิดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง (H.I.V) หรือโรคเอดส์ และจำเลยได้บอกล้างนิติกรรมที่เป็นโมฆียกรรมภายในกำหนดเดือนหนึ่งนับแต่วันที่จำเลยทราบมูลอันจะบอกล้างได้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 865 วรรคสอง บัญญัติให้สิทธิไว้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1137/2557 การบอกล้างสัญญาประกันชีวิตภายใน 1 เดือน นับแต่วันทราบมูลอันจะบอกล้างได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 865 วรรคสอง เมื่อจำเลยผู้รับประกันภัย ปฏิเสธชดใช้เงินค่าสินไหมทดแทนและให้การต่อสู้ โดยฝ่ายกล่าวอ้างว่าจำเลยได้บอกล้างสัญญาประกันชีวิตที่ตกเป็นโมฆียะแล้ว จำเลยจึงมีหน้าที่นำสืบให้ได้ความว่า จำเลยทราบมูลอันจะบอกล้างได้ตั้งแต่เมื่อใด และได้บอกล้างสัญญาดังกล่าวแล้วภายใน 1 เดือน นับแต่ทราบมูลอันจะบอกล้างได้ เมื่อทางนำสืบของจำเลยฟังไม่ได้ว่าโจทก์แจ้งให้จำเลยชำระค่าสินไหมทดแทนเมื่อใด และจำเลย

ทราบมูลอันจะบอกล้างได้เมื่อใด จำเลยนำสืบได้ความเพียงว่าจำเลยมีหนังสือบอกล้างสัญญาประกันชีวิตภายใน 2 ปี นับแต่วันต่ออายุสัญญาเท่านั้น ถือไม่ได้ว่าจำเลยนำสืบว่าจำเลยได้บอกล้างสัญญาประกันชีวิตภายใน 1 เดือน นับแต่วันทราบมูลอันจะบอกล้างได้ตามมาตรา 865 วรรคสอง ดังกล่าว ดังนี้ จำเลยจึงต้องรับผิดชดใช้เงินตามสัญญาประกันชีวิตให้แก่ผู้รับประโยชน์

มีประเด็นน่าสนใจ การเปิดเผยข้อเท็จจริงต่อตัวแทนของผู้รับประกันภัยจะถือว่าผู้เอาประกันภัยรับทราบด้วยหรือไม่ จะต้องพิจารณาว่าบุคคลคนนั้นมีฐานะเป็นตัวแทนประกันชีวิตหรือเป็นเพียงตัวแทนในการหาผู้เอาประกัน

ตัวแทนของผู้รับประกันภัยตามพระราชบัญญัติประกันชีวิต ฯ มาตรา 5 บัญญัติว่า ตัวแทนประกันชีวิต หมายความว่า ผู้ซึ่งบริษัทมอบหมายให้ทำการชักชวนให้บุคคลทำสัญญาประกันชีวิตกับบริษัท และมาตรา 71 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ตัวแทนประกันชีวิตอาจทำสัญญาประกันชีวิตในนามของบริษัทได้เมื่อได้รับมอบอำนาจเป็นหนังสือจากบริษัท

ดังนั้น ผู้เอาประกันภัยจะต้องตรวจสอบว่าบุคคลดังกล่าวมีฐานะใด เพราะหากเป็นเพียงตัวแทนในการหาผู้เอาประกันก็มีหน้าที่เพียงชักชวนให้ผู้อื่นมาทำสัญญาประกันชีวิตกับผู้รับประกันภัยเท่านั้น ไม่ถือเป็นตัวแทนในการทำสัญญาประกันชีวิต แม้ว่าจะทราบข้อเท็จจริงใด ๆ ก็ไม่ถือว่าผู้ประกันภัยได้ทราบความจริงดังกล่าวด้วยแต่อย่างใดไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3229/2538 ผู้เอาประกันชีวิตรู้อยู่แล้วว่าตนเองเป็นโรคความดันโลหิตสูง แต่แจ้งใน

คำขอเอาประกันชีวิตว่าไม่เคยเป็นโรคดังกล่าว อันเป็นความเท็จสัญญาประกันชีวิตย่อมเป็นโมฆียะตาม ป.พ.พ.มาตรา 865 วรรคหนึ่ง

ส.เป็นผู้ชักชวนให้ ธ. ทำสัญญาประกันชีวิตกับจำเลย แม้ ส.รู้ว่า ธ. เป็นโรคความดันโลหิตสูง ก็จะถือว่าจำเลยรู้เช่นนั้นด้วยไม่ได้ เพราะ ส.มิได้เป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทน หรือเป็นตัวแทนของจำเลยผู้รับประกันชีวิต แต่เป็นเพียงผู้หาผู้ที่จะเอาประกันชีวิตและดำเนินการทำคำขอเอาประกันชีวิตให้แก่ผู้เอาประกันเท่านั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1333/2551 ตาม พ.ร.บ.ประกันชีวิตฯ มาตรา 5 ได้ให้คำจำกัดความของตัวแทนประกันชีวิตว่าหมายความว่า ผู้ซึ่งบริษัทมอบหมายให้ทำการชักชวนให้บุคคลทำสัญญาประกันชีวิตกับบริษัท และมาตรา 71 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ตัวแทนประกันชีวิตอาจทำสัญญาประกันชีวิตในนามของบริษัทได้เมื่อได้รับมอบอำนาจเป็นหนังสือจากบริษัท แต่โจทก์ไม่ได้นำสืบว่า ช. เป็นตัวแทนประกันชีวิตผู้ได้รับมอบอำนาจเป็นหนังสือจากจำเลยให้ทำสัญญาประกันชีวิตในนามของจำเลยได้ เช่นนี้ ช. จึงเป็นเพียงตัวแทนในการหาผู้เอาประกันมีหน้าที่ชักชวนให้ผู้อื่นมาทำสัญญาประกันชีวิตกับจำเลยเท่านั้น ไม่ใช่ตัวแทนในการทำสัญญาประกันชีวิตของจำเลย จึงไม่ใช่ตัวแทนของจำเลยตาม ป.พ.พ. การที่ ช. ได้ทราบหรือควรทราบข้อเท็จจริงขณะ

ทำหนังสือรับรองสุขภาพว่า ส. เคยป่วยเป็นโรคตับอักเสบและมีอาการแน่นหน้าอกเนื่องจากดื่มสุรามากได้รักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล อ. จะถือว่าจำเลยได้ทราบความจริงดังกล่าวด้วยหาได้ไม่ นอกจากนี้จำเลยยังนำสืบว่าหลังจาก ส. เสียชีวิต จำเลยได้ตรวจสอบหลักฐานและประวัติเกี่ยวกับสุขภาพของ ส. ทราบผลการตรวจสอบเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2540 ว่า ส. ปกปิดข้อความจริงว่าเคยป่วยเป็นโรคตับอักเสบ หากจำเลยทราบความจริง จำเลยจะไม่ต่ออายุกรมธรรม์ประกันชีวิตกับ ส. โดยโจทก์ไม่นำสืบหักล้าง ดังนั้น การที่ ส. รู้อยู่ว่าตนเป็นโรคตับอักเสบแต่ละเว้นไม่เปิดเผยข้อความจริงที่อาจจูงใจให้จำเลยปฏิเสธไม่ทำสัญญาหรือเรียกเบี้ยประกันสูงขึ้น ย่อมทำให้สัญญาประกันชีวิตระหว่าง ส. กับจำเลยเป็นโมฆียะตาม ป.พ.พ. มาตรา 865 วรรคหนึ่ง จำเลยบอกล้างสัญญาประกันชีวิตเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2540 จึงเป็นการบอกล้างภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่จำเลยทราบมูลอันจะบอกล้างได้แล้ว

บทสรุป

ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้เอาประกันภัยตามคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ยกมาไว้ในเบื้องต้น ผู้เอาประกันภัยมีหน้าที่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 865 ในอันที่จะต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว (หลักสุจริต) เช่น สุขภาพ การรักษาโรค เป็นต้น แม้ว่าผู้รับประกันภัยจะแจ้งว่าไม่จำต้องตรวจสุขภาพและไม่ต้องตอบคำถามสุขภาพใด ๆ ก็ตาม เพื่อเป็นการรักษาผลประโยชน์ของผู้เอาประกันภัยที่จะทำให้สัญญาประกันชีวิตมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย ซึ่งหากว่าผู้เอาประกันภัยละเลยหน้าที่โดยการปกปิด หรือแถลงเท็จ ในข้อเท็จจริงที่จะมีผลต่อการพิจารณาว่าจะมีความเสี่ยงภัยในการรับประกันชีวิตว่าจะรับทำสัญญาประกันชีวิต

โดยผู้เอาประกันภัยต้องเสียเบี้ยประกันสูงขึ้น หรือบอกปัดไม่รับทำสัญญาประกันชีวิต สัญญาประกันชีวิตนั้นตกเป็นโมฆียะ ผู้รับประกันภัยมีสิทธิที่จะบอกล้างสัญญาประกันชีวิตดังกล่าวให้ตกเป็นโมฆะได้ โดยผู้รับประกันภัยแสดงเจตนาบอกล้างต่อผู้เอาประกันชีวิต ผู้รับประโยชน์ หรือทายาทของผู้เอาประกันชีวิต ทำให้สัญญาตกเป็นโมฆะ ผู้รับประกันภัยไม่ต้องชดใช้เงินตามกรมธรรม์ผู้เอาประกันชีวิต ผู้รับประโยชน์ หรือทายาทของผู้เอาประกันชีวิต คงกลับคืนสู่ฐานะเดิมที่จะได้รับคืนเฉพาะเบี้ยประกันภัยที่ผู้เอาประกันชีวิตได้จ่ายไว้ก่อนที่จะมีการบอกล้างสัญญาประกันชีวิต หากสัญญาประกันชีวิตตกเป็นโมฆียะ แต่ผู้รับประกันภัยไม่ใช้สิทธิในการบอกล้างสัญญาตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด หรือบอกล้างเกินกว่าระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 865 วรรคสอง สิทธิในการบอกล้างย่อมหมดสิ้นไป ผู้รับประกันภัยย่อมต้องรับผิดชดใช้เงินตามกรมธรรม์แก่ผู้เอาประกันชีวิต ผู้รับประโยชน์ หรือทายาทของผู้เอาประกันชีวิตต่อไป

บรรณานุกรม

จิตติ ติงศภัทิย์, *คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย* (กรุงเทพฯ: นิติบรรณการ, 2516).

จำรัส เขมะรารุ, *คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย* (กรุงเทพมหานคร: คุรุสภา, 2515).

ไชยยศ เหมะรัชตะ, *กฎหมายว่าด้วยประกันภัย* (กรุงเทพฯ: นิติบรรณการ, 2529).

บัญญัติ สุชีวะ, *คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย* (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2517).

สัมฤทธิ์ รัตนดารา, *ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย* (กรุงเทพฯ: วชิรินทร์การพิมพ์, 2519).

ศาลฎีกา, *ฎ สืบค้นคำพิพากษาเวอร์ชั่นใหม่* (31 สิงหาคม 2561) ศาลฎีกา <http://deka.supremecourt.or.th/search>.